

Τα δικαιώματα του παιδιού

Ας δούμε μια τυπική μέρα στη ζωή ενός παιδιού... Ξυπνά το πρωί, τρώει το πρόγευμα του, πάει σχολείο (αν και ίσως με κάποια παράπονα..!), έρχεται πίσω στο σπίτι, απολαμβάνει το μεσημεριανό του, κάνει την κατ' οίκον εργασία, παίζει μετά με τους φίλους του ή ασχολείται με τα χόμπι του και το βράδυ μετά το βραδινό πάει στο κρεβατάκι του για να ξεκουραστεί από την πολυάσχολη μέρα...

Σίγουρα τουλάχιστον εν μέρει και η δική σας μέρα κάπως έτσι θα μοιάζει... σωστά; Και σίγουρα δεν θα θέλατε να σας στερηθεί τίποτε απ' αυτά... Ή μήπως θα μπορούσατε να φανταστείτε μια ζωή χωρίς πρόγευμα, μεσημεριανό και βραδινό, παιχνίδι και ζεστό κρεβατάκι;

Ξέρατε όμως πως όλα αυτά που ζούμε εμείς σήμερα καθημερινά και θεωρούμε ως δεδομένα, πριν από όχι και τόσο πολύ καιρό δεν ήταν καθόλου δεδομένα και μάλιστα για πολλά παιδιά στον κόσμο δεν είναι ούτε και σήμερα;

Στις 20.11.1989 η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) ψήφισε ένα κώδικα που είχε εισηγηθεί η UNICEF, ο οποίος καθιερώνει τα βασικά δικαιώματα του παιδιού και ισχύει από τότε παγκόσμια!

Ο κώδικας αυτός περιέχει 54 άρθρα στα οποία περιλαμβάνονται όλα τα βασικά δικαιώματα που έχει το κάθε παιδί στον κόσμο, ανεξάρτητα από την προέλευση, το χρώμα ή το φύλο του, και τα οποία πρέπει να του εξασφαλίζονται από το κράτος!

Τα βασικά δικαιώματα μπορούμε να τα χωρίσουμε σε 4 ομάδες:

© Τα **δικαιώματα επιβίωσης**, τα οποία εξασφαλίζουν την κάλυψη των βασικότερων αναγκών που έχει ο καθένας μας για να μπορεί να επιβιώσει. Μεταξύ άλλων το δικαίωμα στέγης, δηλαδή να έχει το κάθε παιδί ένα μέρος όπου να μπορεί να διαμένει με ασφάλεια και με κάποια επαρκή ποιότητα ζωής. Επίσης το δικαίωμα για επαρκή

φαγητό και πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες, όταν αυτό είναι αναγκαίο.
Φανταστήκατε να είστε άρρωστοι και να μην σας παίρνει κανείς στο γιατρό;

☺ Τα **δικαιώματα προστασίας**. Αυτά τα δικαιώματα προστατεύουν όλα τα παιδιά από τη βία από ενήλικες, από βασανιστήρια και εκμετάλλευση, αλλά και απαγορεύουν την ανάμειξη παιδιών σε πολέμους και την υποβολή παιδιών σε εργασία...

Και εδώ δεν εννοούμε την κατ' οίκον εργασία που κάποτε έχουμε να κάνουμε για το σχολείο και όντως μπορεί να μας φαίνεται βάσανο, αλλά την εκμετάλλευση παιδιών βάζοντας τα να δουλεύουν όπως ενήλικες για πολλές ώρες κάθε μέρα αλλά με μηδαμινούς μισθούς!

☺ Τα **δικαιώματα ανάπτυξης και εξέλιξης**. Τα δικαιώματα αυτά φροντίζουν ώστε το κάθε παιδί να μπορέσει να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες που έχει και να αναπτυχθεί όσο το καλύτερο δυνατό. Μεταξύ άλλων λοιπόν έχει το δικαίωμα για μόρφωση, για ελευθερία της σκέψης, της θρησκείας, του λόγου και της συνείδησης αλλά και για παιχνίδι και αναψυχή!

Σε κάποιους το σχολείο μπορεί να φαίνεται κουραστικό και αχρειαστο... Όπως είδαμε όμως αποτελεί ένα από τα βασικότερα δικαιώματα του παιδιού και το κάθε κράτος έχει την υποχρέωση να φροντίσει ώστε το κάθε παιδί να μπορεί να μορφωθεί σε κατάλληλα σχολεία για να μπορέσει στο μέλλον έχοντας τα απαραίτητα εφόδια να σπουδάσει ή να ακολουθήσει κάποιο το οποιοδήποτε επάγγελμα θέλει!

Μπορεί να σας φαίνεται παράξενο... αλλά υπάρχουν ακόμη πολλές χώρες του τρίτου κόσμου που δεν εξασφαλίζουν στα παιδιά στην βασική μόρφωση που χρειάζονται! Τα παιδιά αυτά πολλές φορές πρέπει να δουλεύουν πάρα πολλές ώρες την ημέρα μόνο και μόνο για να έχουν το βράδυ κάτι να φάνε, έτσι ώστε να μην έχουν την ώρα να παν στο σχολείο ή ακόμη μπορεί και να μην υπάρχει κάπου κοντά ένα σχολείο!

☺ Τα **δικαιώματα συμμετοχής**. Και τα παιδιά είναι παρά της μικρής τους ηλικίας μικροί πολίτες, γι' αυτό και πρέπει να έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν και να εκφέρουν άποψη σε ζητήματα που τα αφορούν αλλά και σε άλλα θέματα.

Σημαντικό είναι και το ότι έχει καθιερωθεί στη Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Παιδιού, πως τον σημαντικότερο ρόλο στην ανατροφή των παιδιών έχουν οι γονείς τους. Αυτοί λοιπόν είναι πρωταρχικά υπεύθυνοι για το καλό των παιδιών τους! Το κράτος όμως πρέπει παράλληλα να φροντίζει για τις απαραίτητες υποδομές, π.χ. τη λειτουργία σχολείων και ιατρικών υπηρεσιών.

Όπως βλέπετε λοιπόν τα δικαιώματα αυτά που σήμερα ζούμε καθημερινά, μέχρι πρόσφατα δεν ήταν καθόλου εξασφαλισμένα αλλά εξαρτώνταν από την καλή θέληση των ενηλίκων. Με την Σύμβαση τα δικαιώματα αυτά καθιερώθηκαν και πάρα πολλά κράτη ανά τον κόσμο δεσμεύτηκαν στην Σύμβαση αυτή.

Παρόλ' αυτά υπάρχουν όμως μέχρι σήμερα πάρα πολλά παιδιά στον κόσμο, τα οποία δεν έχουν ούτε ένα μικρό μέρος των δικαιωμάτων αυτών και παλεύουν καθημερινά για επιβίωση...

Γι' αυτό όταν αύριο ξυπνήσετε και ετοιμαστείτε για το σχολείο τρώγοντας τα δημητριακά σας, σκεφτείτε πόσο τυχεροί είστε που έχετε αυτά τα δικαιώματα!

Καλύπτουν το δικαίωμα του παιδιού για ζωή και τις ανάγκες που είναι πιο βασικές για την ύπαρξή του. Αυτά συμπεριλαμβάνουν ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης, στέγη, διατροφή και πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες.

Συμπεριλαμβάνουν όλα όσα τα παιδιά χρειάζονται για να μπορέσουν να εκμεταλλευθούν στο έπακρο τις δυνατότητές τους. Για παράδειγμα το δικαίωμα της εκπαίδευσης, το παιχνίδι και η αναψυχή, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, η πρόσβαση σε πληροφορίες και η ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας.

Δικαιώματα Συμμετοχής

Επιτρέπουν στα παιδιά να παίζουν ενεργό ρόλο στις κοινωνίες και τα έθνη τους. Αυτά περικλείουν την ελευθερία να εκφράζουν γνώμη, να έχουν λόγο σε ζητήματα που αφορούν στη ζωή τους, να συμμετέχουν σε οργανώσεις και να συναθροίζονται ειρηνικά.

Παρακάτω θα βρεις ορισμένα από τα δικαιώματα που περιέχονται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

- Όλα τα παιδιά είναι ίσα και πρέπει να προστατεύονται από διακρίσεις λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, καταγωγής, πεποιθήσεων, νομικής κατάστασης των ίδιων ή μελών της οικογένειάς τους.

- Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις αποφάσεις που το αφορούν.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ταυτότητα, δηλαδή σε ένα όνομα, επώνυμο και ιθαγένεια.
- Τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν σε ένα περιβάλλον που τους παρέχει τα αναγκαία υλικά αγαθά (στέγη, ρούχα, τροφή) και διασφαλίζει τη σωματική, νοητική, συναισθηματική και κοινωνική τους ανάπτυξη.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να μην αποχωρίζονται από τους γονείς τους, εκτός αν αυτό γίνεται με κοινή απόφαση των γονέων ή ύστερα από απόφαση της Πολιτείας, επειδή οι γονείς τα παραμελούν ή τα κακομεταχειρίζονται.

- Όλα τα παιδιά, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους, έχουν δικαίωμα να εκφράζουν τη γνώμη και τις απόψεις τους σε θέματα που τα αφορούν. Οι ενήλικες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη τους πριν πάρουν αποφάσεις γι' αυτά.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να εκφράζουν τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις τους.

- Κανείς δεν μπορεί να επεμβαίνει αυθαίρετα στην ιδιωτική ζωή των παιδιών, στην οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία τους, ούτε να προσβάλλει την τιμή και την υπόληψή τους.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μέσα ενημέρωσης (εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση, ηλεκτρονικά μέσα) αλλά πρέπει και να προστατεύονται από τις αρνητικές επιδράσεις τους.

- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα προστασίας από κάθε μορφής κακομεταχείριση: βία,

παραμέληση, κακοποίηση (σωματική, λεκτική, ψυχολογική, σεξουαλική) και εκμετάλλευση, μέσα και έξω από την οικογένεια.

- Τα παιδιά που προέρχονται από ξένη χώρα έχουν δικαίωμα φροντίδας και προστασίας.
- Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα στη δωρεάν ειδική φροντίδα, εκπαίδευση και επιμόρφωση, ώστε να απολαμβάνουν ισότιμη και αξιοπρεπή ζωή.

- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ιατρική περίθαλψη και φροντίδα, τους εμβολιασμούς, τη νοσηλεία, κ.λπ.
- Όταν η οικογένεια δεν μπορεί να φροντίσει ένα παιδί, τότε η Πολιτεία αναλαμβάνει τη φροντίδα του με θεσμούς όπως η υιοθεσία, η φιλοξενία σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα, που πρέπει να σέβονται πλήρως τα δικαιώματά του.

- Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους. Το κράτος πρέπει να παίρνει μέτρα ώστε τα παιδιά να γράφονται και να μη διακόπτονται στο σχολείο, να αναπτύσσουν τις ικανότητες και την προσωπικότητά τους. Τα πειθαρχικά μέτρα δεν πρέπει να προσβάλλουν την αξιοπρέπεια των μαθητών.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ανάπαυση, στο παιχνίδι και την ψυχαγωγία.

- Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από κάθε μορφής οικονομική εκμετάλλευση (επαιτεία, εκπόρνευση, πορνογραφία, δουλεμπόριο, κ.λπ.) Έχουν όμως δικαίωμα στην εργασία με ασφάλιση και υπό προϋποθέσεις, ανάλογα με την ηλικία, το είδος εργασίας, το ωράριο, κ.λπ..

